

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 288/2023-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti postupu a uzneseniu Okresného súdu Trenčín č. k. 1Nt/112/2020 z 29. novembra 2022 a postupu a uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne č. k. 3Tos/132/2022 z 26. januára 2023 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa bez zastúpenia advokátom, ktorého žiada ustanoviť, ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. apríla 2023, ktorú doplnil 17. apríla 2023, domáha vyslovenia porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a podľa čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) postupom a rozhodnutiami súdov o jeho návrhu na upustenie od výkonu zvyšku trestu odňatia slobody.

II.

2. Sťažovateľ bol v decembri 2002 právoplatne odsúdený na trest odňatia slobody na doživotie. Už skôr žiadal upustiť od výkonu zvyšku tohto trestu, no jeho návrh bol rozhodnutiami okresného a krajského súdu z 23. októbra 2019 a 10. februára 2020 zamietnutý. Sťažovateľ sa opätovne návrhom z 26. júna 2020 domáhal podľa § 413 ods. 2 Trestného poriadku upustenia od zvyšku výkonu trestu, pretože trpí životu nebezpečnou a nevyliciteľnou chorobou.

3. Okresný súd ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením na neverejnom zasadnutí 29. novembra 2022 od výkonu zvyšku trestu odňatia sťažovateľa neupustil. Zdôraznil, že upustenie je fakultatívne a treba zväžiť závažnosť, štádium a priebeh choroby, možnosti zabezpečiť zdravotnú starostlivosť vo výkone trestu a prihliadnuť na dĺžku doteraz nevykonaných trestov odňatia slobody. Zdôraznil, že o návrhu nie je potrebné rozhodovať na verejnom zasadnutí. Okresný súd dospel

k záveru, že sťažovateľ trpí životu nebezpečnými a nevyliciteľnými chorobami, no vo väzení je možné zabezpečiť mu zodpovedajúcu zdravotnú starostlivosť, keďže jeho stav je stabilizovaný a nedošlo k zásadným zmenám od predchádzajúceho rozhodnutia. Na tom nemení nič, že mu bola zistená cukrovka. Do úvahy vzal aj to, že sťažovateľ spáchal tri obzvlášť závažné zločiny, za čo mu bol uložený doživotný trest, z ktorého vykonal 24 rokov. Poukázal na to, že sťažovateľ skoro môže požiadať o podmienené prepustenie z výkonu trestu.

4. Sťažovateľ podal proti tomuto uzneseniu sťažnosť, ktorú krajský súd ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú zamietol. Krajský súd dospel k záveru, že (i) okresný súd postupoval v súlade s § 301 Trestného poriadku, keď rozhodol na neverejnom zasadnutí, (ii) argumentácia o tom, že Trestný poriadok vo vzťahu k § 413 ods. 2 Trestného poriadku neurčuje rozhodovať na verejnom zasadnutí, je správna, (iii) okresný súd správne ustálil, že sťažovateľ trpí nevyliciteľnou chorobou, (iv) okresný súd nesprávne ustálil, že sťažovateľ trpí životu nebezpečnou chorobou, (v) sťažovateľ netrpí životu nebezpečnou chorobou, pretože od predchádzajúceho rozhodnutia o zamietnutí jeho skoršieho návrhu nedošlo následkom ochorenia k nezvratnému zhoršeniu s následkom pretrvávajúcej hrozby akútneho zlyhania životných funkcií, (vi) okresný súd správne postupoval, keď nevyhovel návrhu sťažovateľa vykonať znalecké dokazovanie na skúmanie jeho duševného stavu, pretože zabezpečené odborné zistenie nevedie k podozreniu, že by trpel nevyliciteľnou duševnou poruchou.

5. K tomu, že sťažovateľ netrpí životu nebezpečnou chorobou, bližšie uviedol, že ochorenia sú stabilizované, neohrozujú životné funkcie a podľa lekárskeho poznatkov pri vhodnej zdravotnej starostlivosti je možné dosiahnuť aj zlepšenie zdravotného stavu. S perspektívou možného zlepšenia zdravotného stavu je uzročený aj sťažovateľ, keď poukazuje na možnosti liečby. Preto nejde o také ochorenie, ktoré by odôvodňovalo použitie § 413 ods. 2 Trestného poriadku. K námietke o porušení procesných práv sťažovateľa uviedol, že ide o vykonávacie konanie, ktoré nespadá pod čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. K námietke, že mu nie je poskytovaná náležitá zdravotná starostlivosť, uviedol, že nie je rozhodná, keďže právnym prostriedkom na riešenie nedostatkov zdravotnej starostlivosti vo výkone trestu nie je upustenie od jeho výkonu.

III.

6. Sťažovateľ uvádza, že trest mu uložil krajský súd, ktorý rozhodoval v prvom stupni, a preto tento súd mal podľa § 406 ods. 2 Trestného poriadku rozhodnúť o jeho návrhu. Ďalej uvádza, že podľa § 407 ods. 2 Trestného poriadku u osôb, ktoré sú vo výkone trestu odňatia slobody, robí rozhodnutie súvisiace s výkonom tohto trestu súd, v ktorého obvode sa trest odňatia slobody vykonáva. Preto o jeho návrhu rozhodli nepríslušné súdy. Tvrdí, že o jeho návrhu mal rozhodnúť krajský súd a o sťažnosti najvyšší súd. Podľa sťažovateľa postupom okresného a krajského súdu a ich uzneseniami, ktoré bez bližšej argumentácie označil za arbitrárne, došlo k porušeniu nielen jeho základného práva byť odňatý zákonnému sudcovi, ale aj základného práva na súdnu ochranu.

IV.

7. K námietke sťažovateľa o tom, že v jeho veci rozhodli nepríslušné súdy, čo má za následok porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny, treba uviesť, že sťažovateľ túto námietku nepoužil v sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu, na ktorý sa sám svojím návrhom obrátil. Túto námietku vyjadruje až v ústavnej sťažnosti bez toho, aby sa k nej na základe jeho sťažnosti mohol vyjadriť krajský súd. Sťažovateľ na ochranu základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi nevyčerpal sťažnosť ako právny prostriedok nápravy, ktoré mu na ochranu jeho základných práv priznáva Trestný poriadok. Preto je námietka porušenia tohto práva podľa § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) neprípustná, čo je dôvodom jej odmietnutia podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

8. Vo vzťahu k základnému právu na súdnu ochranu ústavná sťažnosť neobsahuje žiadnu osobitnú argumentáciu a v podstate smeruje k tomu, že uzneseniami súdov, ktoré sťažovateľ považuje za arbitrárne, malo dôjsť k porušeniu jeho ústavných práv. Napriek nedostatočnej argumentácii sťažovateľa je potrebné uviesť, že sťažovateľ proti uzneseniu okresného súdu a jeho postupu mohol a aj podal sťažnosť podľa Trestného poriadku, o ktorej rozhodol krajský súd napadnutým uznesením. Existencia opravného prostriedku nepripúšťa možnosť ústavného súdu rozhodovať o napadnutom uznesení okresného súdu, keďže sťažnosť predstavovala účinný právny prostriedok ochrany práv sťažovateľa. Preto bola ústavná sťažnosť v rozsahu proti uzneseniu okresného súdu pre nedostatok právomoci podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

9. Úlohou ústavného súdu pri posudzovaní namietaného uznesenia krajského súdu nebolo bez konkretizovaných námietok preskúmať správnosť právnych záverov krajského súdu. Preto sa úloha ústavného súdu môže obmedziť na posúdenie toho, či sa krajský súd so sťažnostnými dôvodmi sťažovateľa vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a či výklad právnych noriem neodporuje ich podstate a zmyslu. I napriek tomu, že sťažovateľ vzniesol námietku arbitrárnosti uznesení, ktorú bližšie nešpecifikoval, je potrebné uviesť, že uznesenie krajského súdu je ústavne udržateľné. Podstatou argumentácie sťažovateľa bolo, že trpí nevyliciteľnou a životu nebezpečnou chorobou.

10. Krajský súd sa s argumentáciou sťažovateľa vysporiadal dostatočným spôsobom. Zotrval na závere okresného súdu o tom, že nie sú splnené dôvody na upustenie od zvyšku trestu odňatia slobody podľa § 413 ods. 2 Trestného poriadku. So záverom okresného súdu o tom, že trpí životu nebezpečnou chorobou, nesúhlasil a dospel k tomu, že od predchádzajúceho rozhodnutia o zamietnutí jeho návrhu nedošlo k nezvratnému zhoršeniu zdravotného stavu s následkom pretrvávajúcej hrozby akútneho zlyhania životných funkcií. Krajský súd sa riadnym spôsobom vysporiadal so sťažnostnými dôvodmi sťažovateľa. Preto nemožno dospieť k tomu, že by týmto uznesením došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Ústavná sťažnosť je v tomto rozsahu zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

11. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde možno v konaní pred ústavným súdom ustanoviť fyzickej alebo právnickej osobe právneho zástupcu, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (I. ÚS 333/2020). V prípade ústavnej sťažnosti, pri ktorej je daný dôvod na jej odmietnutie, ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Preto neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a žiadosti sťažovateľa podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde nebolo vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. mája 2023

Robert Šorl
predseda senátu